

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET
N:r 19: 1928

»Heder och samvete», veckans ledande artikel, är skriven med anledning av en motion i riksdagen om förenklade deklarationsformulär.

Ett meddelande från Tidevarvets Rådfrågningsbyrå och med anledning därav några reflexioner.

Framtidens välstånd är syftet med det stora liberala betänkande, som framlagts i England och för vilket Tidevarvet ger en kort redogörelse.

Nya ryska gestalter ur litteraturen och livet, skildras av Elsa Björkman-Goldschmidt.

Blommor och överblommor av Devinez.

Fogelstadförbundet

kallas till årsmöte
Pingst 1928.

UR PROGRAMMET:

- Årsmötesförhandlingar.
- Tidens prägel, Elisabeth Tamm.
- Kampen för fred, Elin Wägner.
- Upplevelser och böcker från det nya Ryssland, Elsa Björkman-Goldschmidt.
- Frågor eller partier, diskussion. Inledare Ebba Holgersson.
- Kvinnan som maka, moder och samhällsarbetare, diskussion. Inledare: Ada Nilsson.
- Det dramatiska i historien, Honorine Hermelin.
- Dessutom kommer Emilia Fogelklou att föreläsa över ett aktuellt ämne och Edith Granström Knaff att för intresserade demonstrera och tala om färg.
- Ankomsttid fredag kväll eller lördag morgon.
- Inackordering kr. 2: 50 pr dygn.
- Anmälan om deltagande i mötet samt ankomsttid torde tillställas Ebba Holgersson, Fogelstad Julita, senast måndagen den 21 maj.

Varje förständig husmoder lämnar sin tvätt till

Norrmalms Tvättanstalt

Riddareg. 14, tel. 76426
Vi mottager all slags tvätt till platsens lägsta priser. Hämtas dagligen.
Specialité: Stärktvätt

Ansiktsbehandling
Botande av hud-defekter.

Massage,
Manicure,
Pedicure

Alla assist. äro gymn.-dir.
Franska Skönhetsinstitutet
Acad. Scientif. de Beauté
10 Hamngatan 10
Norr 42 44. Beställ tid.

Framtidens välstånd

Den tvingande orsaken till det liberala förslaget om industriellt nybyggande, som framlagts i England i år, har varit de kännbara efterkrigsbekymmer, som betungat och fortfarande tynga det engelska samhället. Man har slagits av nödvändigheten att grundligt undersöka och så vitt möjligt genomskåda det efter kriget uppkomna läget och ta ställning till det nya skedet på såväl industriens område som i fråga om sociala och ekonomiska problem i övrigt.

Över en miljon av Englands arbetarbefolkning har redan i årtal gått utan arbete. Stora skaror få samtidigt efter bästa förmåga dra sig fram med periodiskt arbete eller inskränkt arbetstid. Marknaden för engelska varor är beskuren, och en av dess förnämsta industrier, kolindustrin, befinner sig sedan många år i det mest betryckta läge. Samtidigt saknar jordbruket arbetskraft och är lämnat åt föräldrade metoder, med vilka man aldrig kan uppnå tillfredsställande avkastning. Medan de stora städernas slumkvarter knappast ha förbättrats och bostadsnöden trots de senaste årens byggnadsverksamhet fortfarande trycker, betalas årligen omkring 120 miljoner pund för krigsrustningar, d. v. s. omkring 50 proc. mer än före kriget. Och medan skatterna tynga industrien, går omkring en tiondel av dem åt till de krigspensioner, som bara äro en del av betalningen för det förra årtiondets fruktansvärda felsteg.

Detta är bakgrunden mot vilken de engelska liberalerna ha att fram-

ställa sina förbättringsförslag. Initiativet till den omfattande utredningen togs av kommittén för den liberala sommarskolan. Bland dem som deltagit i utarbetandet av betänkandet äro utom Lloyd George och andra ledande liberala namn även kända nationalekonomer såsom Keynes och Henderson samt industrimän, fackföreningsrepresentanter och andra.

Man har velat formulera ett program för framtidens ekonomiska handlande, ett program som utgår från liberal åskådning och avser att genom omedelbara åtgärder tillämpa de liberala idéerna. Det utmärkande för förslaget är emellertid, efter vad man kan finna, inte så mycket ett konsekvent fasthållande vid vad man blivit van att anse som liberala idéer, exempelvis individuell frihet framförallt och ohämmad konkurrens. Tvärtom göras i betänkandet förslag, som bära tydlig färg av olika från den erkända liberalismen vitt skilda tankeriktningar.

Vad som däremot är utmärkande för förslaget är en stark och ren optimism. Där göras uttalanden så förhoppningsfulla, som vore det första gången någon komped förslag till ändring i det bestående och som behövdes det blott att tydligt formulera det nya, för att redan vara på väg att se det förverkligat. Kanske ligger det också djupare orsak att förhoppningsfullt se framtiden än än man i sin klenrohet vill fatta. I och för sig är det givetvis värdefullt att efter bästa förmåga fördomsfritt och allsidigt ta samskildsbristerna och möjligheterna till

deras avhjälpande upp till granskning. Och den omständigheten att bakom förslaget stå nationalekonomiskt och politiskt högt erkända namn ger det en betydelse, som kommer dess inneboende kraft att kunna verka på samtiden. Det har redan blivit en auktoritet, som i diskussioner och föredrag från olika sidor citeras också hos oss. Vad det innebär av livskraftiga möjligheter har därför till yttermera visso fått det goda anseendets hjälp vid starten.

Den verkställande kommittén har låtit göra grundliga undersökningar av den ekonomiska utvecklingen i England före, under och efter kriget. Det framhålles att kriget inte ensamt bär skulden till det nuvarande olyckliga läget. Men det har påskyndat och framdrivit missförhållandena. Det är ett kraftigt argument emot den rådande ekonomiska ordningen att samhället är delat i en liten besittande klass, som lever av att äga och en stor klass arbetande, som uppehåller sig genom att sälja sin arbetskraft och vilkens arbete endast ökar de besittandes rikedom. Liberalismen — säger man — har alltid hävdad den privata äganderättens berättigande. Den främjar personlig frihet, självrespekt och ansvar. Men just därför skall den inte begränsas till några få. Möjligheten att skapa sig en enskild förmögenhet skulle tvärtom stå öppen för alla, de mångas frihet framför allt skyddas och främjas.

För att nå detta mål står oss utvägen öppen att förbättra näringslivets organisation. Dess brister är

(Forts. å sid. 4.)

Blommor och överblommor

Det är oförsiktigt av en allvarlig skribent att öppet tillstå när man sparat ur från ett ämne till ett annat, fallit från ett högt uppsåt, ner på marken i en blomstersäng. Men är det överhuvud förlåtligt någon gång på året, må det väl vara den dag då sommaren kommer. I stället för att läsa litteraturen omkring Amerikas förslag till fem andra världens stormakter att sluta ett fredsavtal, har jag varit ute och plockat vilda hyacinter. Kelloggs förslag och dess öden under vandringen mellan olika utrikesdepartement är ett spännande studium alla dagar utom just i dag. Om det gällt en annan blomma än hyacinten kunde kanske frestelsen övervunnits. Men vilda hyacinter djupt inne i skogen i överflöd och blåhet utan like, det är oemotståndligt för en nordbo som aldrig varit i Arcadien.

Man kan förstås ta sitt förnuft tillfångas så långt som till att gå in och slå sig ner vid skrivmaskinen. Men utanför har man den surrande kvittrande, körsbärsblomsnöande och doftande trädgården. Hela gräsmattan är full av liljor, och från blomsterkvarteret, där primula, tulpan lackviol och pensé blomma i vilt överflöd, utgår en förtrollning, en dragning som förnimmes rent fysiskt.

Den sista utvägen blir att dra igen dörren och dra för gardinerna. Nu ska det kanske bli något av, nu finns här en svag möjlighet för Kellogg, Chamberlain, Briand och Stresemann. Ja, kanske skulle det varit så, om ej en skål med liljor stött på mitt bord. Jag ger nu upp, jag spårar ur, glatt och utan samvetsqual.

De här blommorna ha för ögonblicket en större realitet än de herrar som sägas leda världens öden ty bakom dem ser och beundrar jag människoviljan som leder blommornas öden.

Människan är för närvarande för egen del bunden vid teorien om förvärvade egenskapers oöverförbarhet och tror inte på några spännande överraskningar eller nya fina varianter. Amerika misströstar just nu om att ur folkens smältdegel få fram en ny ras, ty man tycker sig märka att folken inte vilja smälta till den hetta som är nödvändig för en legering. Det där kan ju ändra sig, det kan komma nya teorier, nya upptäckter och en starkare hetta än man drömt om. Kanske också inte. Man vet inte, och får heller inte veta, om man inte reinkarneras en gång om tusen år i en ny människa av en ny planetarisk ras, som flyger genom etern inte med flygmaskin utan med viljekraft.

Men vad man vet, är att intet är omöjligt med blommor. I växtvärlden är människan redan nu en trollkarl. Av en vanlig blomma, en blygsam hyacint eller narciss från slutningen av en grekisk kulle, kan bli en överblomma av mångdubbel storlek. Vill trollkarlen gifta en påsklilja och en pingstlilja så kan han av det lyckligaste äktenskap få se en lysande skara efterkomlingar. Jag vet inte ett dugg om hur det går till, men att det kan ske, ser jag ju med mina egna ögon. Jag behöver bara gå igenom de varianter som finnas i denna skål av blommor på mitt bord. För fullständighets skull finns här ett par exemplar av den vanliga påskliljan och pingstliljan, sådana de voro innan människoviljan rörde vid dem. Sådana skulle de förblivit till tidens slut, om det inte funnits människan som sagt: jag vill sätta en påskliljas gula kalk mitt i en pingstlilja, och sen gjorde så. Och som när det var gjort, sade: nu vill jag färga en vit pingstlilja svagt gul som en stjärna, och jag vil göra henne stor som Venus en kväll på en vårhimmel, och gjorde så. Kanske slog denne trollkarl vad med någon annan trollkarl som höll på att arbeta fram en liljekalk stor som en bägare att dricka ur och råkade i denna tävlan göra en kalk med tusen krus och volanger eller den med en röd tråd nere i fällen.

Medan jag sitter och studerar de olika varianterna av liljor, anar jag trollkarlarnas passioner och fröjder, deras tävlan och omätliga ärelystnad att göra underverk. Och jag kommer plötsligt ihåg att det är länge sedan man hörde något från den amerikanske trollkarl som håller på att

(Forts. å sid. 4.)

Frisinnade Kvinnors Riksförbund

inbjuder till

OFFENTLIGA MÖTEN

Söndagen den 20 Maj 1928

Om Frisinnade Kvinnors Riksförbunds program

och ställning till 2:a kammarvalet 1928

talar

- I **BORÅS**: Fröken Jenny Johansson Borås, Fröken Greta Cardell Göteborg, Doktor Ada Nilsson Stockholm;
- » **ESKILSTUNA**: Rektor Honorine Hermelin Fogelstad, Yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren Stockholm;
- » **GÄVLE**: Fröken Hanna Landberg Gävle, Fröken Elisabeth Tamm Fogelstad
- » **HALMSTAD**: Fru Rut Adler Ekered, Advokat Elisabeth Nilsson Malmö;
- » **KARLSKRONA**: Fröken Ebba Holgersson Johannishus, Fru Elin Wägner Sthlm
- » **KRISTIANSTAD**: Fru Elsa Nordlund Kristianstad, Fröken Karin Cardell Göteborg samt Doktor Andrea Andreen-Svedberg Stockholm;
- » **VÄSTERÅS**: Rektor Honorine Hermelin Fogelstad samt Yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren Stockholm

Allt flera köpa i **Konsum**

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilsson.
REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner.
Elisabeth Tamm.
Honorine Hermelin.

REDAKTIONSEKRETERARE

Carin Hermelin.
Mottagningstid 10-12.
Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6,-, halvår kr. 3:50,
kvartal kr. 2:-. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Målintorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresärenden. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
f. d. La Vattugatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Införes genom
Stockholms Tandläkarförening
Tandläkare
Birgit Stenström
Götgatan 55, mottagn. 10-11, 5-6 och
efter överensk. Söd. 99 55

Tandläkare
Set Hedlund
Stureplan 13 (D. N:s hus)
Tel. 12047 Mottagningstid 4-5 e.m.
Kostnadsfri rådgivning

Massage sjukgymnastik.
Bad, Kvarts-
ljusbehandling, **Marta Nilsson**,
Smålandsgatan 2, III, hiss, tel. Öst. 9723

Engelbrekts
Sjuksköterskebyrå
ansk. ex. sjuksköterskor och enkla-
rare, även barnsköterskor.
Vallhallaväg. 18ⁿ, 86181, N. 24113

Öka Matlusten
och stärk krafterna med IDOZAN. Erkänt
bästa järnmedicin. Hög järnhalt. Skadar ej
tänderna. Fås å alla apotek.
IDOZAN A **IDOZAN B**
svagt avfärande. **IDOZAN B**
ej avfärande.
Kina-IDOZAN
särskilt stärkande.

DUCHATTELLER från kr. 35.
Chäslonger 28 - Bäddfåtöljer 60 - m. m.
Danielsson, Metareg. 6. Tel. Sö. 766.

Gymnastikdräkter
av trikk till alla åldrar, av tyg på beställ-
ning. Stoit lager av N. F. K-livstycket
för barn och vuxna.
Promenadskodon bredare o. smalare med
och utan bläck, finnes och kan beställas i
Anna Ahlströms Manufaktur
och Kortvaruaffär,
Götgatan 95. Tel. Sö. 31184.

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

"Heder och samvete"

Hrr Björnsson, Åkerberg och Örne hå i första kammaren motio-
nerat om, att riksdagen skulle begä-
ra sådana ändringar i förslaget till
nya deklarationsformulär, att dekla-
rationsarbetet underlättades för de
skattskyldige. Det framhålls sär-
skilt att många deklarationsskyldi-
ga som ha små inkomster likväl må-
ste anlita hjälp mot betalning för
att kunna deklarerat. Det hela borde
kunna ske enklare.

Alla äro säkert eniga om önskvär-
dheten av en sådan reform, men
det är inte nog med att förenkla de
enklaste formulärens utan även de
mest invecklade. Det är nästan otro-
ligt att det kunnat frambringas och
påbjudas ett sådant deklarationssys-
tem, som vi nu ha för industri och
jordbruk, vilket är så inrättat, att
inte ens den hederligaste människa
kan fullgöra det till punkt och pricka.
Icke heller kan det kontrolleras.
Staten inbjuder sina medborgare till
att lämna falska uppgifter och
skulle de till äventyrs komma fast
för att de antagit inbjudningen, bli
de straffade.

En annan sida av saken, som är
icke mindre betänklig, är, att själva
beskattningen av jordbruket är i
högsta grad orättvis. Det är således
inte bara deklarationsblanketterna
som behöfve ändras, utan själva be-
skattningen, och detta kunde ske
samtidigt, om man till grund för in-
komstskatt för jordbruk lade icke
en deklarerad inkomst, utan en in-
komst utgående med viss procent på
taxeringsvärdet löpande efter en
graderad skala, olika för olika år.
Genom en sådan anordning skulle
vinnas både rättvisare beskattning
och en skälig inkomstskatt, som lät
den driftige jordbrukaren behålla
den större avkastning han kunde ar-
beta fram. Skattesystemet skulle
härigenom uppmuntra i stället för
bestrafva intensivare drift och tvin-
ga fram duglighet. Dessutom skulle
hela detta besvärliga arbete med att
deklarerat varje höna falla bort och
»heder och samvete» inte komma i
frestelse.

Det är verkligen att hoppas, att
den tid snart måtte vara kommen,
då man inser det orimliga i den nu-
varande beskattningsformen för
jordbruket och ej blott inskränker
sig till att ändra deklarationsblan-
ketterna.

Meddelande från Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för föräldrar

Byrån började sin verksamhet år
1925 under mycket blygsamma for-
mer. Mottagning ägde rum en gång
i veckan i av redaktionen upplåtet
rum. Nödvändiga utgifter bestreds
av gävmedel, som till huvudsaklig
del skänkts i stället för blommor till
professor Knut Wicksells bår enligt
den avlidnes uttalade önskan samt
en anonym donation till speciellt änd-
mål.

Men det framgick snart att by-
råns verksamhet för att kunna fylla
sitt mål måste utvidgas, mottag-
ningstiderna utsträckas och möjlig-
het beredas att tillhandahålla de
rådsökande ordinerade föremål.

Samarbete etablerades under vä-
ren 1927 med det nybildade A.-B.
SAMHÄLLSHYGIEN, vars upp-
gift var att driva en hälsovårdsaf-
fär med artiklar för personlig hy-
gien, havandeskap och förlösning
samt spädbarnsvård, däri inbegripet
artiklar i och för födelsekontroll,
allt till så billiga priser som möjligt
och av kontrollerade kvalitéer.

Samhällshygienens föreståndarinna
har under den gångna tiden skött
Rådfrågningsbyråns expedition.
Rådfrågningsbyråns lokal har även
gratis upplåtits av bolaget.

Då affärsrörelsen emellertid gått
med förlust ha bolagets aktieägare
beslutit nedlägga verksamheten och
Rådfrågningsbyrån ser sig sålunda
tvungen att ävenledes upphöra med
sin verksamhet, om ej det nödiga
ekonomiska underlaget på annat sätt
kan anskaffas. Företag liknande
Tidevarvets Rådfrågningsbyrå fi-
nansieras i utlandet på flera ställen
genom kommunala anslag (Wien)
eller av enskilda sammanslutningar.
(London, Cambridge. På det sena-
re stället, genom föreningar av de
yngre universitetslärarna.)

Samtidigt med detta meddelande
har Tidevarvets Rådfrågningsbyrå
lämnat en redogörelse för verksam-
heten under de gångna vintermån-
aderna. Det framgår av redogörel-
sen att förfrågningar om medel för
födelsekontroll i de flesta fall varit
anledningen till besöken eller bre-
ven. Det är anmärkningsvärt att
samtliga rådfrågande varit gifta el-
ler stätt inför omedelbart äktenskap.
Rådfrågningsbyrån har alltså nått
just den klientel den önskat.

De flesta som begärt råd på by-
rån har kommit på grund av sjuk-
dom, antingen den träffat fadern,
modern eller ett föregående barn.
Alltför täta barnsängar ha också
 varit anledningen till besök på by-
rån. I de fall där inte som orsak
till förfrågningen finns anförd
sjukdom, fattigdom eller arbetslö-
shet utan barnrikedom, har medel-
siffran varit 7.8 barn pr familj.

Man har ock begärt råd för sjuk-
dom under graviditet, upplysningar
om lämpliga barnhem och vård av
sjuka barn, man har vänt sig till by-

Längs horisonten

Valen i Frankrike

Resultatet av de franska valen är en
kammare, vars tyngdpunkt ligger betyd-
ligt längre åt höger än den gamlas.
Förlusterna äro vänsterns. Men framför-
allt är den nya kammarens majoritet Po-
incaré's anhängare. Denne, som önskar
vara den nationella enhetens förespråkare
heller än en partibunden statsman, har
alltså fått fria händer att efter bästa för-
måga fortsätta med den nationella enhe-
tens bevarande. Emellertid tycks det inte
bli så lätt att manövrera. Såväl högern
som vänstern gör anspråk på att få Po-
incaré's stöd för sina program. De för-
klara sig å båda sidor vara hans rättroga
anhängare, att välja den ena eller den an-
dra flygeln utan att samtidigt äventyra
sammanshållningen — det tycks vara en
balansgång där ett fast ögonmärke är av
nöden. Det är heller inte likgiltigt hur
valet utfaller. Sådana frågor som Rhen-
landets utrymmande och återupbyggnad
av de krigsförstörda områdena stå på
dagordningen. Man kan endast med spän-
ning avvakta den slutliga formuleringen
av Poincaré's program.

Mr. Kelloggs förslag.

Det är redan flera veckor sedan en
not avlämnades av Förenta Staternas ut-
rikesminister, mr. Kellogg till Frankrike,
Tyskland, Storbritannien, Italien och Ja-
pan med förslag till ett fördrag mot krig
mellan makterna.

De olika regeringarnas svar offentlig-
göras nu så småningom och det är av
högsta intresse att ta del av deras olika
uppfattning.

Först en kort redogörelse för innebör-
den i det amerikanska förslaget. Man
föreslår att de tillfrågade makterna skall
förklara sig vilja utdöma kriget som red-
skap för nationell politik och ersätta det
med fredliga uppgörelser av internatio-
n

rån för erhållande av spädbarnsut-
styrselar etc. Ofta har råd begärts
på flera olika områden på en gång.

Rådfrågningsbyrån har även kunnat
aktivt ingripa vid vissa sociala
nödlägen, tack vare bistånd från
Tidevarvets läsekrets.

Tidevarvets rådfrågningsbyrå
nedlägger nu sin verksamhet. Den
har visserligen bedrivits i liten skala
och kanske endast nått ett fåtal.
Erfarenheten här dock visat att be-
hov av en dylik rådgivande verk-
samhet verkligen förefinnes. Men
utan det nödvändiga samarbetet med
sociala arbetare på olika områden,
såsom läkare, framförallt de som ar-
beta inom tuberkulos- och sinnes-
sjukvården, socialarbetare inom fat-
tigvård, dispensärverksamhet och
psykisk hjälpverksamhet, torde det
inte vara möjligt att arbeta vidare
efter de riktlinjer som byrån en
gång uppdragit åt sig. Den nuva-
rande lagstiftningen på området
torde ännu så länge avhålla just
 dessa människor från en aktiv in-
sats.

Att vädja till affärsintresset el-
ler söka göra arbetet till en politisk
dagsfråga, som man nu tycks vilja
göra från socialdemokratiskt håll,
har byrån intet intresse av.

Vi drista oss ändå till att tro, att
dess verksamhet dock icke varit för-
gäves.

nella tvister. De höga fördragslutande
makterna förklara, att lösningen av alla
konflikter, av vad slag de vara må, skall
åstadkommas med fredliga medel.

Omkring detta fördrag hoppas man
samla också de mindre staterna, sedan
stormakterna föregått med det goda ex-
mplet.

Frankrikes motförslag mot den före-
slagna formuleringen av ett antikrigs-
fördrag är märkt av stor tvekan. Det
upptar så många undantag, där krig skall
vara tillåtet att det, som i engelska tid-
ningar anmärkes, är mycket svårt att
förstå vilken sorts krig som inte på ett
eller annat sätt skall kunna undgå för-
budet. Först och främst skall krig till
tydligt självförsvar vara tillåtet. Där-
med har man kommit in på den kvistiga
frågan att avgöra vilka krig som är att
anse som rena försvarskrig. Vidare vill
Frankrike undantaga från förbudet såda-
na kollektiva krig som kan företagas i
N. F:s namn eller för att genomföra i
Genève erkända fördrag.

Från Tysklands sida har det franska
förslaget upptagits med misstränkning.
Tyskland förklarar sig villigt att utan
förbehåll antaga det av Förenta Staterna
framlagda fördraget. Men det passar
också på — och med full rätt — att fram-
hålla vikten av att fördraget blir allmänt
antaget, som ett viktigt steg framåt i ar-
betet på allmän avrustning.

England inväntar yttranden från sina
dominions innan det avger sitt svar.

Man får tydligen ännu en gång ge sig
till tåls innan något stort och avgörande
vägar ske.

Praktisk avrustning.

Medan Europa och Amerika under-
handlar om innebörden av »lagligt själv-
försvar» tillkännager president Calles
Mexikos beslut att inskränka sin armé
från 70,000 man till mellan 35 och
40,000.

Tydligen är det inte bara ur sparsam-
hetsynpunkt, som nedrustningen beslut-
its, fastän det utan tvivel blir en väl-
kommen minskning i utgifterna. Av större
betydelse tycks det vara att ett land,
som för inte länge sedan sönderslitits av
inre strider, vägar ta det viktiga steget.

Det är meningen att minskningen skall
genomföras under loppet av ett år, med
början redan från första maj i år.

Stipendier till Medborgarskolan

Skåneförbundet av Frisinnade
Kvinnors Riksförbund samt Kristi-
anstad Frisinnade Kvinnors Dis-
kussionsklubb ber Tidevarvet för-
medla nedanstående tillkännagivan-
de, vilket Tidevarvet med största
glädje fullgör.

1. Ett stipendium å 150 kr. är
till ansökan ledigt för frisinnad el-
ler socialdemokratisk kvinna inom
Skåne.

Ansökningar ställas till ordf. i
Skåneförbundet av F. K. R. fru El-
sa Nordlund, Kristianstad.

2. Ett stipendium å 150 kr. är
till ansökan ledigt för frisinnad el-
ler socialdemokratisk kvinna inom
Skåne.

Ansökningar ställas till ordf. i
Frisinnade Kvinnors Diskussions-
klubb, fru Elsa Nordlund, Kristi-
anstad.

Båda stipendierna avse årets som-
markurs, 2-23 juli 1928.

SIGURD LIDIN
MÅLARE — Clevegränd 1 B
Ordertelefon: 8 fm. — 7 em. Norr 20777
Efter 7 em. Bost. Norr 13653 Verkstad Söd. 32252
Ulför Rums, Fasad, Skylt- och Möbeldmåling
På entreprenad eller löpande räkning
Kostnadsförslag och arbetsbeskrivningar på
begäran kostnadsfritt
Gediget arbete - Humana priser

Sjukvårds- och Förbandsartiklar
Kirurgiska Gummivaror, Ban-
dager alla slag. Elektriska Hör-
apparater, Induktionsapparater,
Åderbräcksstrumpor, Bräckband,
Rygghällare, Grossesskorsetter och
Gördlar, Brösthällare, Lungskyddare,
Sköjlkannor, Liggdynor, Dambin-
dor, Barnvårdsartiklar alla slag
m. m. Besök eller tillskriv oss.
Illustrerade kataloger gratis.
Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Ingång i Passagen)
Birger Jarlsgratan 9
STOCKHOLM

FÖRSÄKRING
SKÄNKER
TRYGGHET

FOLKET
Livförsäkring

SAMARBETE
Brand-Olycks-
falls-Garanti-
Bil-försäkring

**Kooperationens Försäk-
rings-Anstalter**
Kungsgatan 5 - Stockholm

Berliner Bock Dricka
Damernas Favoritdryck.
Måltidsdricka.
RÅSUNDA BRYGGERI A.-B.
Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

HELPEPENSIONEN

Herrsätra Skola,

Carlberga, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolans
alla stadier. Avgångsbetyg från kl. VIII medför **Normalkompetens**.
Individuell undervisning inom ramen av skolans kursplan. **Praktiskt**
arbete i uppfostrande syfte. **Anna Sundin**, Tel. Södertälje 532.

När Ni behöver

Vichy- och Sodavatten

Ring då

Koop. Mineralvattentabr. Thor

TEL. SÖDER 156 11 & SÖDER 336 11

Hemsändes direkt efter order

Nya ryska gestalter

I. ILJA ERENBURG

Om vi plötsligt i radio skulle få höra sportresultaten från Mars, där det meddelades, att man hoppat 518 meter i stavhopp, så skulle det inte ge oss någon som helst föreställning om, hur högt detta var, för vi känner inte till normen för ett stavhopp på Mars.

Det är någonting sådant man känner inför de skildringar, uppgifter och siffror man får från det moderna Ryssland. Vår egen måttstock täcker inte. Proportionerna har förskjutits. Vi är oförmögna att bedöma.

Det börjar redan på stationen i Polen, där man stiger in i det ryska tåget, som för en till Moskva. Järnvägsvagnen bär skylten: »Warszawa—Mandschurei». Så som vi här på centralstationen läser: »Stockholm—Malmö», eller på sin höjd: »Stockholm—Berlin», står där: Warschau—Mandschuriet, ett avstånd, som sträcker sig över två världsdelar.

Vid studiet av det nya Rysslands litteratur, är också den första känsla man får den, att man måste lämna sin gamla måttstock och med oförfattade sinnen — så mycket något sådant är möjligt — närma sig det nya. Så som man vid ett högt hopp kommer lättare ner på jorden, om man låter sig falla motståndslöst, som ett barn, på samma sätt måste man ta hoppet ut i det stora nya. Utrustad med oförfattade meningar och gamla principer bryts man sönder och krossas till kropp och själ.

Ilja Erenburg är en av det nya Rysslands författare. Men hans böcker är ej propagandiska, är ej en predikan över kommunismen som det allena frälsande. De kommunistiska drömmarna har blivit förverkligade, har blivit till det vardagliga, levande livet och i och med detta — även till ofullkomlighet och misräkning. Sovjetryssland har numera inte bara bland sina leder glödande anhängare, som med apostlaiver kritiklöst förkunnar dess läror; de har även hunnit att få vanliga medborgare, för vilka undret blivit vardagsmat. Livet synas i sömnarna och skildras med dess vanor och brist.

Liksom Gladkows »Cement» är Ilja Erenburgs böcker varken befallande eller predikande. De »måla blott».

I detta ligger också Erenburgs styrka. Det är som skildrare han fångar vårt intresse och också förmår att hålla det fångat.

Det ligger i Ilja Gregorjewitj Erenburgs konstnärskap något fladdrande, ojämnt, så som över hela hans liv. Han föddes 1891 i Moskva i en judisk familj. Judiska drag förenas med rysk bildning och åskådning, insupna i rysk miljö. Som ung satt han i tsaristiska politiska fängelser, kom ut och för till Paris. 1917 återvände han till Ryssland. I södra Ryssland häktades han av de vita och undgick flera gånger döden blott genom den ryssarnas, lyckliga, oberäkneliga godhet, som så ofta möter och slår en med häpnad i Ryssland. — Han lyckas undkomma till Moskva, där han får göra bekantskap med Tschekans fängelser. Till följd av oförsiktiga yttranden har han dragit misstankar på sig och man tar honom för en vit spion. — Han kommer åter ut och får plats, med hungerlön, som »litteraturrektor vid krigskemiska högskolan». Återigen

opponerar han mot det bestående, men lyckas dock 1921 att få pass till Paris, där han sedan dess haft sin stadigvarande vistelse, då och då avbruten av besök i Ryssland. — Han har gått i segerrus med de utvalda, delat skräck med de misstänkta och hungrat med dem, som blott är tålda.

Dessa Erenburgs växelrika öden har givit anledning till mycket olika omdömen. Han har stämplat som »en ful fisk», som varken den gamla eller den nya regimen vill kännas vid och han har betecknats som en omutlig idealist, som hos varje maktfullkomlighet ser svek mot idealen.

Jag undrar om man inte kommer sanningen närmare, om man uppfattar Erenburgs mission mera såsom rent konstnärlig. Det finns inte mycket av vare sig verkligt etiskt eller socialt pathos hos honom. Detta kommer blott fram i hans berättelser så som något oundvikligt vid återgivandet av en tid och miljö, som till bredden är fylld av liknande problem.

Erenburgs första bok, som kom ut 1921 och heter »Märkliga upplevelser av Julio Jurenito och hans lärjungar», har betecknats som »ett monument över världskrigets lögn och skam». Sedan följde tre böcker: »Nicolai Kurbows liv och undergång», »Trust D. E.» och »Tretton pipor» av vilka endast den sista finns översatt till svenska genom svensk-ryska föreningens i Göteborg försorg. — Dessa böcker måste betecknas som ungdomsverk, fulla av sprudlande talang, ojämn, obalanserad, exalterad. Ungdomens bittra skepsis vid sidan av en vek, rörande gråtmildhet. — I en senare bok »Jeanne Ney's kärlek», som har ställen av betagande charme, har den sentimentala tonen kanske för mycket fått övertaget.

Främst av alla står hans sista roman »Roffaren» (Rvatsch) och det torde väl lända till Erenburgs rättfärdigande bland dem, som beskylla honom för att jaga med de maktägande, att denna bok nekats att tryckas i Ryssland utan kommit ut i Paris och Berlin. Den har där fått namn efter bokens hjälte — »Michail Lykow» — men det är en arm och eländig hjälte Erenburg här har haft mod att framställa, en hjälte som på allt sätt motsäger denna beteckning. »Roffaren» är historien om en liten, fåfänglig, fantastisk människa, utan halt eller hämningar, som ryckts ur sin bana genom revolutionen och som inte mer kan vänja sig vid vardagens id utan går under till kropp och själ. Skildringen av denna karaktär är ett psykologiskt mästerverk, som blott ryssar kan skapa. — Vid sidan av Michail, går brodern Artjom, typen för den idealiske medborgaren i den nya staten, för vilken »partiets» ersätter religion och nöjen, samvete och hem. Berättelsen om »Tjompkas» fattiga kärlekslycka, »den vinglösa Eros», är betryckande och rörande. Hans fullkomliga utplånande av den egna personligheten, uppgåendet i uppgiften för det allmänna hör till det nya Rysslands nya dygder.

Men en sådan revolutionär anda — ett mullvadsaktigt, underjordiskt arbete förbundet med lektyr vid lampan — en fältgrå revolutionär anda — arbete och uppoffring — låg inte för Michail. Möten och gatstrider — tågresor och smyghandel — händelser och »tillfällen» var

hans liv, till vilket revolutionen blott varit den öppnade porten.

Det är Michail, som väcker Olgas kärlek — »bourgeois» kvinnan, som svärmat för Dostojevski» och det är också Michail, som får behålla den. Trots att Olga ingår ett sovjetäktenskap med Artjom, är det Michails barn hon föder och i detta barn lever hennes kärlek vidare. — Det är också Michail, som faller offer för »Sonjetchka» — ett litet stycke, »vars själ bestod av silkesstrumpor och siden — mjukt, glänsande, skiftande siden» — och för att rädda henne begår Michail sin enda människovärdiga handling, som bestod i det negativa, att han ej kunde förmås att förråda henne inför domstolen.

»Roffaren» är skriven med en tidlös utförlighet, med Rysslands urgamla vidd och bredd, men den har även ögonblicksbilder i blixtljus, filmaktiga, expressionistiska. Som ingen annan har Erenburg skildrat den ryska revolutionen. Men det är inte de ledandes revolution, inte statsvälningen han skildrar; det är revolutionen, som den tedde sig bland de fåvettiga och enfaldiga skarorna — ovederhäftig och nyckfull, överspänd och fanatisk, kaotisk, grotesk och grym — men med drag av mänsklig uppoffrande godhet.

Han beskriver en resa till Moskva strax efter revolutionens utbrott. Det har lyckats Michail att komma in genom kupéfönstret. »Inne i vagnen låg hela berg av människokroppar upptornade. De låg på golvet och på bänkarna. Bakdelar gungade i gepäcknäten, benen hängde ner som druvklasar, under bänkarna stack huvuden fram som stora kurbitsar. Att röra sig var otänkbart: om benet somnat på någon, stönade och grälade hela vagnen. Uppifrån nätet rann det ner salt från en säck och nerifrån sipprade det ur ruttna sillar. Folk försökte att hålla fast sina plånböcker, men det gick inte: de måste klia sig. Trots allt detta lyckades någon att stjäla tre teskedar. Av misstag blev en annan misstänkt och utkastad genom fönstret. Den förmente tjuven föll till döds. Resan till Moskva varade sex dagar».

När man kom fram till Moskva dånade kanonerna. Först sedan de resande vant sig att gå på sina avsvandade ben, sedan de hoppande och haltande började vackla mot sina mål, kom frågan fram, hur man ställde sig till det, som hände. Några glädde sig åt bolshevikernas framgång, andra förlitade sig på en eller annan general. Gumman med saltet önskade alla åt skogen, blott hon kom fram till Sucharewa-torget och fick byta ut sina varor mot fantastiska kvantiteter bomullstyg och den heligaste patriarken gratis på köpet. Envar tillgrip något parti — även om man inte var aktiv, så yttrade man åtminstone någon mening. »Revolutionen hade börjat sin kurragömmalek: I stället för biljettkontroll, blev det kontroll på hela människan.»

Michail visste snart att undandra sig denna kontroll. Efter ett prov på tillfälligt hjältemod — mera av en slump än av övertygelse — tas Michail upp i »partiets», men stöts snart ut ur det igen såsom ovärdig. Han blir fredlös och börjar att jobba. I siden. Med Sonjetchka. Omkring honom samlas en underlig skara av ljusskygga gestalter och det hela blir till trolska, myllrande Breughelbilder, i ovädersmättad, olyckslande belysning. Katastrofen kommer. Michail haffas och döms till döden. Men »i betraktande av den anklagades proletäraiska härkomst och hans revolutionsförtjänster» ändras domen till tio års fäng-

Bästa mat för magen:
Minst en banan om dagen.

Man sölär
lätt ned sig

med annan frukt. Däremot inte med Jamaica-banor. De äro lättare att hantera. De äro också lätta att äta både för späda barn och åldringar. Äro de riktigt mogna, behöver man knappt tugga dem för att de skola lätt upptagas av matsmältningen. Det är därför de äro så bra för ömtåliga magar.

A. B. BANAN-KOMPANIET.

En kvinnlig nämndeman

En ny händelse i kvinnans historia som domare var valet av en kvinnlig nämndeman inom Askims domsaga. Tidevarvet har med anledning av detta betydelsefulla val frågat häradsförvaldingen i den märkliga domsagan, Karl Schlyter, om några erfarenheter av kvinnors verksamhet på detta område.

I Askims domsaga höll för någon tid sedan Sveriges första kvinnliga domare för första gången ett fullständigt allmänt tingssammanträde, säger häradsförvalding Schlyter. Dessförinnan hade hon hållit ett flertal s. k. tremansting och handlagt andra domargörömmål, varom hon emellertid icke längre är ensam ens i denna domsaga, då ännu en kvinnlig notarie haft dylika förordnanden här. Den rättsökande allmänheten har alltså hunnit vänja sig vid kvinnor i ordförandestolen.

Att domsagens befolkning icke — såsom man på sina håll inom och

utom riksdagen befarade vid kvinnornas framsläppande till domarbordet — tagit anstöt härav, torde framgå av att Nya Varvets socken vid en uppkommen ledighet i nämnden valde en kvinnlig nämndeman, säkerligen den första i Sverige. Då i denna domsaga nämndemännen såväl som allmänheten äro i hög grad intresserade av rättsförhandlingarna i häradsrätten på grund av vissa här genomförda åtgärder till vinnande av ökad muntlighet och koncentration, torde nämndemansuppdraget inom domsagan betraktas som ett särdeles hedrande förtroendeuppdrag. Så mycket mera glädjande att mannen i Nya Varvet velat släppa fram en kvinna. Att det kommer att lända rättsskipningen till gagn, att även en erfaren kvinna får sätta i nämnden, anser jag ställt utom allt tvivel. Den stora ambition, som brukar utmärka kvinnor i offentliga förtroendeuppdrag kommer också säkerligen att leda till, att den kvinnliga nämndemannens plats icke utan laga förfall kommer att stå tom och att hon kommer att konkurrera med de allra bästa bland sina äldre manliga kolleger i intresse för den betydelsefulla uppgiften.

else, förskärpt med sträng isolering.

Denna varar bara en kort tid. Under en promenad på fängelsegården, hoppar Michail i någon sorts vild frihetslängtan upp på brandstegen. Klättrar som i ett rus allt högre och högre — utan plan. Ett pinnhål till! Ännu mer luft! Den frostiga vinterluften berusar honom, stegens pinnar är hala av is. Han faller, stöter huvudet i fallet och dör.

En österrikisk författarinna skrev

nyligen i Tidevarvet över »Tendens och Propaganda». Jag skulle som avslutning vilja citera hennes ord: »Ilja Erenburg verkar tendenslös genom sin konstnärliga lidelse, medryckande genom sin kärlek till Ryssland, men tämjad och hållen i bann genom ett skarpt förstånd. Han är ej kommunist. Han häcklar och plöcker sönder. Och dock står allt vad han skriver om med lust eller olust, fast förankrat i den nya ryska jorden.» Elsa Björkman-Goldschmidt.

Ida Norman - Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 78615

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reella varor

Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt

Låga priser

Framtidens välstånd Blommor och överblommor

Forts. fr. sid. 1 J

det främsta hindret för en snabb utveckling. Effektivitet i produktionen är det stora lösenordet. Den främjas till att börja med genom ökade kunskaper i allt vad till det ekonomiska livet hör. Och för underlättandet av dessa kunskapers förvärvande anbefalles en noggrann statistik samt först och sist en så långt som möjligt genomförd öppenhet inom industrien och den finansiella politiken. »Där är mycken bristfällighet i Englands industri, som skulle gå att bota. Individualism i stället för samarbete, hemlighet i stället för offentlighet, okunighet, likgiltighet och ofta rentav fientlighet mot systematiskt forskningsarbete.»

Man vill under inga förhållanden förstatliga industrien. Men i de fall där det allmänna redan har övertagit driften, finnas stora möjligheter att effektivt utbygga och förbättra organisationen.

Som hjälp till en förnuftigt förd ekonomisk politik föreslås skapandet av en ekonomisk generalstab, vars uppgift skall vara att oavlatligt studera utvecklingen inom handel och industri samt för övrigt de ekonomiska problemen, som beröra den nationella politiken. Generalstaben skall tillhandagå med statistiska uppgifter, fästa regeringens uppmärksamhet på viktiga händelser eller förändringar av ekonomisk innebörd i in- och utlandet och föreslå utvägar till lösande av sådana frågor som arbetslöshet, utvecklingen av nationens tillgångar, näringslivets stabilisering.

Utöver dessa inreorganisationsfrågor komma uttalanden av vidare innebörd. Särskilt vad de röra utrikeshandeln kunna de äga tillämpning på vilket land som helst. Grundprincipen i den internationella ekonomiska politiken måste vara den yttersta frihet i handeln mellan olika nationer. Det första villkoret för mellanfolklig handel är fred. Och en genomgående känsla av trygghet är ofrånkomlig för dess utveckling. Det är därför vår plikt att stärka Nationernas förbund, inte bara för att undvika krig utan för att uppnå denna känsla av säkerhet. Det är framförallt viktigt att göra klart för sig, att det nuvarande otillfredsställande förhållandet mellan Ryssland och den övriga världen inte bara hindrar England från att fullfölja affärsförbindelser, som i hög grad skulle hjälpa till att lyfta dess industri ur sitt betryck, utan det är också en av de främsta orsakerna till att Europa fortfarande saknar den för all framgång nödvändiga känslan av verklig och varaktig fred.

Vi har dessutom efter kriget hängivit oss åt en fullständig protektionistisk orgie, utan att märka att de olika staterna lida mycket mer av varandras tullar än de ha nytta av sina egna.

Vidare är att märka vikten av ett förnuftigt inriktat sparande. Framförallt bör man ägna sin uppmärksamhet åt att underlätta de små spararnas kapitalplacering. När det gäller statens egen sparsamhet gäller det framförallt att inskränka på de utgifter, som inte främja välståndet. Trots skatternas storlek är det inte anledning att minska på utgifterna till uppfostran, folkhälsa och socialt reformarbete. Men fältet för sparande ligger på försvarsutgifternas område. En minskning av dessa

Forts. från sid. 1

korsa tomaten med potatisen... Hur har det gått? Vill inte potatisen eller vill inte tomaten, eftersom underverket tycks dröja? Eller är barnet redan fött i stillhet?

Om jag bodde i det här landet England, skulle jag så småningom bli medlem av en blomsterförening. Jag tror dock inte att det skulle bli luktärtföreningen eller rosenföreningen. Luktärtföreningen, som experimenterar med att framställa ärtblommor i lika många nyanser som det finns politiska partier, passar bättre för en parlamentariker. Rosenföreningen passar för en för detta skönhet som vill glömma att hennes tid är förbi. Då föredrar jag hellre för min del pionklubben, jag undrar om inte en gammal journalist skulle känna sig hemma på en pionutställning och glädja sig åt en ny variant så som fordom åt en fiffig rubrik eller ett gott uppslag...

Ett är i alla fall säkert, och det är, att för så vitt man inte fullföljer blomsterodling som ett allvarligt yrke och brödförvärv, får man vänta tills livets egentliga arbete är slut för att kasta sig på trädgård eller specialisera sig på pingstliljor.

Lord Grey av Falloden, den man som bär det sista ansvaret för att England förband sig så nära med Frankrike, att det måste gå med i världskriget, är det typiska exemplet på en statsman och länkare av öden som dragit sig tillbaka långt från människorna och minnen i en ny värld, full av intressen, upptäckter och äventyr. Denne lord odlar inte blommor och han skriver inte romaner som andra gamla lordar, han har försvunnit in i fåglarnas värld. Hans intresse är nu inte mera världspolitik, det är fågelbona på hans ägor och dess innevanare. Klockan 4 en vårmorgon kanske man möter honom på en landsväg, då skall han träffa en fågel ur sin bekantskapskrets som bor i en häck eller vid en bäck en mil från hans slott, han skall gratulera den till reparationen av det gamla nästet eller till dess nya ägg för säsongen...

Efter år av förkrossande ansvar, febril verksamhet och tunga mödor, har han varit vis nog att fly in i en oskyldig och rolig ålderdom. Somliga människor kunna i alla fall trolia även med sitt eget liv.

Devinez.

med en tredjedel, d. v. s. 40 miljoner pund årligen skulle vara en verklig och befogad åtgärd av sparsamhet.

I en följande artikel skola vi redogöra för den avdelning i förslaget som behandlar arbetslöshetspolitiken och förhållandet mellan arbetare och arbetsgivare, en sida av det industriella livet som ägnas stor plats i betänkandet.

C. H.

Britains Industrial Future, being the result of the Liberal industrial Inquiry. Ernest Benn Limited, 1928. 2 sh. 6 d.

Änkan i Pålshus

Han hade råkat höra hur någon sagt, att detta komme att bli »den där änkan» ute i Pålshus en dyr historia, ty inte var det väl meningen, att församlingen skulle påbörjas utgifterna för barnens inackordering, och han hade begynt ängslas för att modern kanhända inte skulle förmå göra rätt för dem. — De fingo försöka hjälpa henne, förstod han. Våra aktsamma om sina kläder och annat, så att det inte komme att bli för stora kostnader för henne. Och detta tog han sig för att lägga brodern om hjärtat. Ty han kände behov av att anförtro sig åt någon. Men denne som ingen gång kunde motstå frestelsen, att efter hemkomsten från skolan draga på sig kängorna och blanda sig bland ungdomen och småpysarna, som brukade ha sitt tillhåll på järnvägsstationen om kvällarna, fann sig inte i att bli mästrad.

»Man måste vara fin. Men det begriper inte du, som bor hos en som bara är bonde», upplyste han.

Och den äldsta system, som också råkade vara närvarande, skyndade sig att försäkra:

»Ja Gunnar, du har verkligen blivit förfärligt skenhelig, sedan du kom till Bergfelts.» — »Och det kläder dig inte alls», tillade hon.

Både deras ord och deras ton redade honom, och han råkade i fullständigt ursinne. Han slog brodern på kinden och ruskade system i håret.

— De skulle lyda honom. — Det var han som hade rätten på sin sida. — Och han skulle vara deras överman. — Det var han som var den äldste av dem.

Men på kvällen sedan han kommit i säng, grät han. Det gjorde honom så ont om modern. Alla människor voro stygga mot henne. Men han ville göra något riktigt, riktigt gott för henne, så att hon kunde ha det bra. Men vad skulle det väl vara, han kunde göra?

Han låg och tänkte. Taga ut hästarna och köra fram något lass ved på söndagen, skulle hon inte ge honom lov till, det visste han. Ty då skulle hästarna vila. Men lägga upp stengårdsgården, som på sina ställen rasat ned mellan Pålshus ägor och de ägor, som gränsade intill. Det skulle han nog kunna göra. Och när han tänkte efter, fann han med tillfredsställelse, att det till och med var på tiden att detta blev gjort snart, om det skulle hinna med att göras innan vårarbetet tog sin början. Han skulle minsann börja på med det nästa söndag. Kanske redan på lördagen. Han kände sig så stark och duktig till mods.

Så hade han känt sig även den gången han fått tanken att skänka modern sina gummibeslagna trätofflor. — Nu kunde det säkert inte hända att hon halkade. Han hade varit så fruktansvärt orolig över att något dylikt skulle hända, att han inte haft tanke för annat i skolan.

Ja, så ängslig hade han varit, att han, då han en gång sett en av Hagslövsbönderna komma gående över skolplanen upp mot skolan, inte konnat tänka sig, att denne kunde ha annat ärende, än att underrätta honom om någon olycka, som modern råkat ut för. Läpparna hade blivit styva och kalla och föremålen hade syntts suddiga, nästan som om han sett dem genom en dimma. Det hade hänt under en innanläsnings-timme, och det hade gått så galet, att han måst stå upp i bänken och skämmas. Ty när läraren kommit in i skolsalen efter samtalet med bonden, hade det just varit hans tur att läsa upp högt, men han hade inte haft en aning om var kamraten nyss slutat, utan börjat på måfå på ett ställe, som råkade bli till och med på fel sida. Och inför detta överväldigande bevis på ouppmärksamhet dömdes han att stå upp medan tio meningar lästes. Benen hade knapast förmått bära honom, och han hade skakat som i frossa, när han äntligen fått sätta sig ner igen.

Men nu kände han sig som sagt tämligen trygg för att ingen olycka skulle hända henne genom att hon halkade, och det var en lugn känsla.

Bara han nu också kunde vara riktigt säker på att hon inte låg och oroad sig över barnen. Fast han undrade då inte på, om hon gjorde det. För det var ju förfärligt så stygga de börjat på att bli, sedan de kommo från hemmet.

Hans ögon slöto sig och vilan i bädden kändes så skön. Han nästan sov. Men så spratt han till och satt käpprak med dunkande hjärta och vidöppna ögon, som stirrade in i mörkret. — Vad var det?

Men när han sänsat sig, kröp han ner under täcket igen. Ty det var ju ingenting. Han hade bara drömt, så som han brukade drömma nästan varje natt, sedan han kom hit till Bergfelts. Att han föll, eller att något förfärligt kom för att fånga honom, eller att han måste skynda sig för att komma bort nästan. Det var så hemskt.

Han skulle försöka om det ginge att ligga vaken hela natten. Om han började tänka på, vad han skulle kunna göra mera för modern än lägga upp gärdesgårdarna åt henne, slapp han kanske somna och erfara detta förfärliga en gång till.

Men tänk om han aldrig finge något tillfälle att göra något mera för modern! Tänk om han komme hem och fann, att hon var död! — Alldeles död, så som fadern varit.

Han drog skyndsamt täcket upp över huvudet. Ty skräcken, han erfarit inför den orörliga kroppen med den amputerade armen, satt ännu kvar i honom. Och han löste försiktigt fingrarnas grepp om täck-kanten och gömde även dem, så att inget kallt, dött skulle komma och fatta om dem. Sedan låg han och knep samman ögonlocken och käm-

pade för att hålla tankarna endast på modern.

Polera fönstren åt henne skulle han också kunna göra. — Och likaså köksspisens. Han såg den för sig. Den var inte på långt när så blank och svart, som den fru Bergfelts hade. På golvet framför den var en svart fläck. Det hade fallit ut bränder som legat och glött och kolat golvbräderna.

Tänk om de bränderna inte blivit släckta. Då hade det säkert blivit eldsvåda. Och då hade nog hela gården brunnit upp.

Och så kom han på en helt ny tanke, som var alldeles förfärlig för honom.

— Kanske att det var eldsvåda därhemma. — Kanske lågorna redan slogo högt, högt mot himmelen. — Och kanske att ingen människa mer än han var vaken. — Modern sov i huset, som brann och alla, som kunde hjälpa henne sovo.

Han jämrade sig högt. Vad skulle han taga sig till? Han måste stiga upp och övertyga sig om att inget eldsken syntes över hemmet.

Försiktigt gjorde han ögonen nätt och jämt så pass fria att han kunde kika upp och låg sedan och kämpade med sig själv, tills oron för modern tog överhanden över skräcken för spöken och drev honom fram till fönstret. Men där syntes ju ingenting annat än mörkret. Och med en känsla av befrielse kröp han åter ner i sängen.

Men just som han drog samman sig för att lägga sig riktigt till ro, kom ångesten tillbaka.

Kanske lågorna inte hunnit få riktig fart förrän just i det ögonblick han vände sig bort från fönstret. Han borde nog stiga upp och se efter ännu en gång. Men det var så kallt.

Han kämpade tappert emot, ty på samma sätt hade det varit när han drogs med ångslan, att modern råkat ut för någon olycka i skogen. Det hade hänt att han måst stiga upp sex—sju gånger samma natt för att övertyga sig om, att det verkligen inte hördes några nödrop. Men det hade ju inte hänt henne någon olycka. Det hade endast varit inbillning alltsamman. Och han visste att det var så nu också — men kanske ändå. För man kunde ju inte veta.

Ja han skulle se efter. Men bara denna enda gången också. Han skulle bli stående vid fönstret medan han räknade till hundra.

Och han räknade. En, två, tre, fyra, fem — nej, det gick kanske för fort — sex — sju — åtta — nio — tio —. Så fick det nog vara. Hela vägen, ända fram till hundra.

Han skakade av köld när han äntligen åter kom i säng. Men nu kände han sig tryggare till sinnes, och när han legat en stund somnade han lugnt och sov tills fru Bergfelts kom och väckte honom på morgonen.

(Forts.)

Ruth Persson

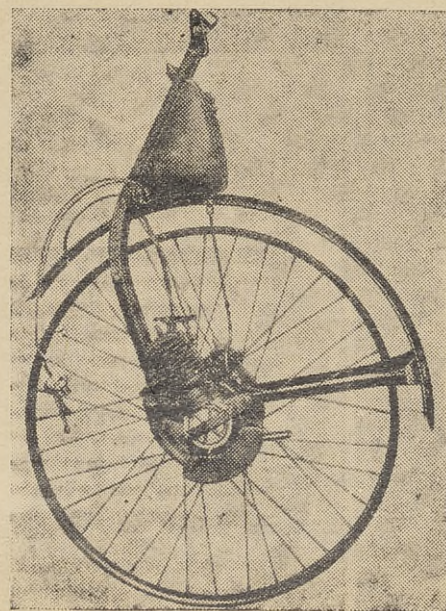
REVOLUTIONERANDE NYHET.

MOTORCYKELHJULET

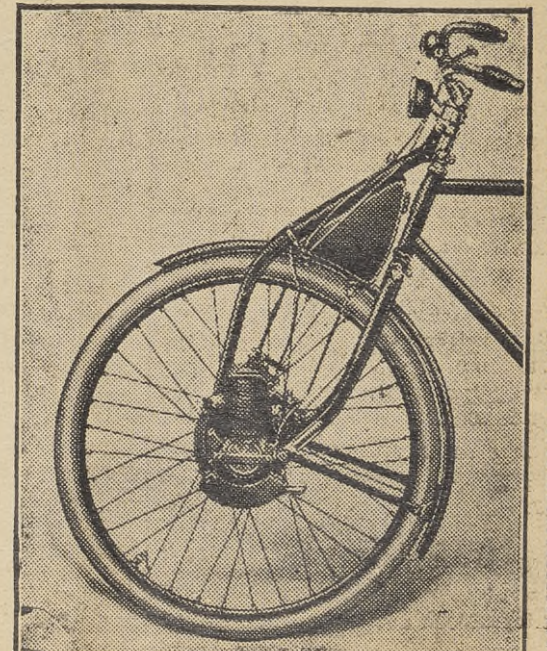
"ÖWA"

Motorkraft åt varje herr- eller damvelociped.
Framdriver velocipeden intill 40—50 km. i tim.70 kilometer på en liter bensin.
Lättskött. God backtagare.Obs! ÖWA är körkortsfri och skattefri. Obs!
behöver blott registreras tillsammans med cykeln
som vanlig velociped.
ÖWA är försedd med generator för elektrisk belysning.Pris komplett med förgasare, magnet, gaffelförstärkning
bensintank, extra kraftiga ekrar och fälg, stänkskärm
och regleringsanordningar, exklusive gummier. Kr. 195:—

Agenter antagas. Begär prospekt.

Generalagenter:
AKTIEBOLAGETTelefon N. 198 76. Gylling & Co. Telegr.-Adr. "BERGYL"
Regeringsgatan 12, Stockholm.

OMONTERAT

MONTERAT